

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inseratē sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisil se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semenskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredne nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrť » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravlštva prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrť » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 261.

V Ljubljani, v sredo, 11. novembra 1903.

Letnik XXXI.

Bramba proti nasilstvu.

Francoski katoličani se zbujaajo in skušajo odvrniti od svoje domovine popolno versko in npravno propast, v katero jo hočejo potlačiti krščanstvu sovražne stranke. Glavni organi, v katerih se izvršuje ta odpor, so sedaj sledeči:

Najhujše za katoličane je to, ker nimajo niti državljskih pravic. Vsak anarhist in komunist ima prostost v Franciji, a kdor kaže svoje katoliško prepričanje, je državljani druge vrste, s katerim se postopa po izjemnih zakonih. Zlasti je krivično postopanje sedanje framasonske vlade proti redovnikom in krščanskim šolam. A kar so storili doslej, jim še ne zadostuje. Vpeljati hočejo nekateri državni monopol pouka. A Combes se tega boji, ker misli, da če pride na krmilo krščanska vlada, kar pri izpremenljivosti Francozov ni nemogoče, bi ta rabila ta monopol v svoje svrhe, kakor ga mislijo zdaj framasoni izrabiti za uničenje krščanstva. Zato pa vlada predlaga za pouk »monopol lajkov«, to se pravi, da noben človek duhovskega stanu, bodisi sveteni ali redovni duhovnik ali redovnica, ne bi smel nikjer poučevati.

To je očitno brutalno nasilstvo, in prva skrb katoličanov je zdaj ta, da osvobodijo sebe krivičnih izjemnih zakonov in zabranijo nadaljnje zatiranje v bodočnosti. Zato so ustanovili društvo »L'Action Libérale Populaire«, kateremu je zdaj predsednik Jacques Piou, podpredsednik pa akademik Albert de Mun. To društvo se bavi mnogo s socialnimi, zlasti z delavskimi vprašanji. Njeno glasilo je tednik »L'Action Libérale«.

François Coppée in Jules Lemaitre sta ustanovila zvezo »La Patrie Française«, katera je hkrati središče nacionalistiške propagande. Njen namen ni verski, ampak le političen. Katolicizem zagovarja, ker zahteva svobodo verskega prepričanja, pouka in izpovedanja. Njeno glasilo bo »Les Annales de la Patrie Française«.

Podobna, kakor prejšnja, je »La Ligue des Patriotes«, katero je ustanovil Paul Déroulède. Ta zahteva reformo

republike; ni konfesionalen, pač pa podpira težnje katoličanov.

Nasilstvo na šolskem polju je zbudilo društvo za brambo svobodnega pouka »Ligue de la Liberté d'Enseignement«. Predsednik je poslanec Paul Baurgard. To društvo brani v imenu svobode redovne šole in zasebna krščanska učilišča.

Francoške dame so ustanovile »Domoljubno zvezo Francozinje« (»Ligue Patriotique des Françaises«), ki je popolnoma katoliška in ima namen, braniti svobodo veroizpovedanja in krščanske vzgoje. Njeno glasilo je »L'Echo de la Ligue«.

Izborna deluje pa zveza mladih ljudi »Le Sillon«, ki je danes že glavna moč katoliške propagande. Organizirajo se tako: V vsakem kraju pridobé nekaj mladih ljudi, ki se zavežejo, da hočejo študirati socialna in apologetična vprašanja. En tak »cerole d'études« obsega po navadi kakih petnajst članov, ki se shajajo redno vsak teden k pouku in posvetu. Ti »krožki« so v neprestani zvezi in prirejajo predavanja po celi državi. Takih »krožkov« je zdaj že nad 600. Ti mladi ljudje so silno požrtvovalni in agilni. Vsak dan poročajo listi odkod o predavanjih »Sillon«, in večkrat se združi po več krožkov, da prirede imponantna velika zborovanja. Predsednik je Mare Sangnier. Glasilo je »Le Sillon«, ki prinaša sociološke članke in izhaja dvakrat na mesec (Pariz, 34, boulevard Raspail). Ko se tak »krožek« dovolj okrepi, ustanovi kako večjo socialno, kraju primerno organizacijo ali kak zavod pod imenom »Institut populaire«. Predsednik zveze teh »ljudskih zavodov« je zdaj M. Rolland.

Poleg teh velikih organizacij je seveda še mnogo manjših društev, zlasti mladinskih in delavskih. Izmed velikih pariških dnevnikov jih zdaj osemnajst zagovarja katoliške težnje, ker so tudi nacionalisti pristopili večinoma na katoliško stran. Izvrstna katoliška dnevnika sta »La Croix« (jako razširjena) in »L'Univers«. Provincialnih katoliških listov je pa silno mnogo.

Škoda je le ta, da so katoličani v političnem oziru tako razkropljeni in brez enotnega vodstva. Tu so royalisti, (L' Autorité Cassagnacova), bonapartisti (Gaulois), republikanci (La République Française), krščanski socialci (La Justice Sociale), kon-

servativci in bogvé kake stranke še, zaradi katerih katoličani ne morejo enotno nastopati.

A eno prepričanje pa zedinjuje katoličane: Oni vidijo, da je krščanska vzgoja potrebna za ohranitev francoskega naroda. Sedanja nenravnost s svojimi ločitvami zakonov, prostitucijo, spolnimi boleznimi in drugimi žalostnimi nasledki je zakrivila, da francoski narod tudi fizično peša. Število rojstev je vedno manjše; nekateri kraji izkazujejo vsako leto nižje število prebivalstva. Če gre tako dalje, se bo francoski narod sam izbrisal ne le iz števila velevlasti, ampak bo izgubil tudi svoje odlično stališče v vrsti omikanih narodov.

In to kliče francoske domoljube nazaj k cerkvi. Dal Bog, da ne bi nasprotne sile premagale tega pokreta!

Tisza in Hrvati.

(Dopis iz Hrvatske.)

Tisza je v svojem nastopnem govoru v ogrsko hrvaškem saboru izpregovoril tudi o Hrvatskeji. Sporočil sem že, kako so se hrvaški poslanci na ogrskem saboru poklonili Tiszi prej, nego se je izjavil javno, kako misli o nagodbi med Hrvatsko in Ogrsko. Že o njegovi izjavi v velikaški zbornici, kjer je govoril o nekaki velikodušnosti Ogrske nasproti Hrvatskeji pri sklepanju nagodbe l. 1868., so bili mažaroni popolnoma zadovoljni z novim min. predsednikom, a zdaj, ko je v zbornici poslancev omenil, da vodi Mažare v politiki nasproti Hrvatskeji le pravičnost, ljubezen in zaupanje, ne morejo Tisze dosti prehvaliti. Seveda je v svojem govoru povedal tudi resnico, da se je na Hrvatskem pokazalo v novjšem času iznovič staro sovraštvo proti Mažarom, toda vse to ni nič nevarnega, češ, da je na Hrvatskem vendarle ogromna večina prebivalstva zavzeta za zvezo z Ogrsko, in da bode znala sedanja večina v hrvaškem saboru tudi še znanprej vzdržati staro zvezo z Ogrsko. Seveda zahteva Ogrska pred vsem, da se Hrvati (!) točno drže nagodbe in potem bodo našli tudi pri ogrskeji vladi vedno dobro zavezništvo in prijateljstvo.

Tako nekako je končal Tisza svoj govor glede Hrvatske. Na mejklice svojih mažarskih protivnikov se ni oziral, zadovoljen je bil, da so ga le Hrvati mirno poslušali ter njegov govor odobraval. Ko je Ugron na ves glas resnico povedal, da je na Hrvatskem vse razen vladnih mažaronov proti mažarskemu sistemu, ni mogel Tisza ugovarjati, ker so tudi Hrvati molčali ter pri-

znali Ugronove trditve. A zakaj je zdaj tak na Hrvatskem, pa seveda tudi ni hotel povedati, ker bi bil moral ravno hrvaškemu poslancem povedati golo resnico, mesto da jih je pohvalil kot zveste zaveznike ogrske, ki so pustili toliko let brez vsakega odpora kršiti nagodbo ravno od ogrske strani. Tisza že dobro ve, kakšne ljudi ima pred seboj, da jih more z vsako lepo frazo zadovoljiti in spraviti pod svoj jarem.

Pa je tudi zares vse, kar je rekel o Hrvatskeji, sama fraza, katero so do zdaj ponavljali že vsi ministri-predsedniki od leta 1868., a storil ni za Hrvatsko nobeden nič, marveč so delali vsi le na škodo Hrvatske, kar je najboljši dokaz današnje žalostno stanje na Hrvatskem. Kako malo misli tudi Tisza koristiti Hrvatskeji, vidimo in lahko sodimo potem, da ni niti z besedico omenil najvažnejšega vprašanja za Hrvatsko, namreč finančne nagodbe. Vsi hrvaški časopisi razen uradnih zato najodločneje obsojajo Tiszov govor glede Hrvatske ter pozivljejo hrvaške poslance, da se vendar enkrat streznijo ter zažnó odločno akcijo za svojo domovino, ker sicer nas bode Ogrska popolnoma zadržala.

In glej! hrvaški poslanci so se zares zganili. Nezdovoljni so, ker Tisza ni izpregovoril niti besedice o finančni nagodbi, a brez te se Hrvati ne morejo več ganiti. In vendar so sprejeli njegov program, in nobeden se ni oglasil, da brani pravice Hrvatske. Zdjaj se dogovarjajo, kako bi se vendar organizirali ter kaj pametnega sklenili, ko so se že brezpogojno poklonili Tiszi. V Zagreb so sporočili, da bode njihov klub izdelal spomenico, ki bode nekakšen program hrvaške narodne stranke v državopravnem, političnem in finančnem pogledu. Ta program mora biti izdelan prej, nego se skliče hrvaški sabor. Izročili ga bodo tudi banu Pejačeviću in hrvaškemu ministru Čehu. Sklenilo se je tudi, da ne bodo hrvaški poslanci nič več molčali, nego da bodo pri razpravah v ogrskem saboru tudi govorili. Govoril bode dr. Tomašič mažarski, a dr. Pliverić hrvaški. Tako je te ljudi šele čez dvajset let pamet srečala, da je treba upiti, če se hoče kaj doseči, ne pa molčati. Sicer je pa v današnjih razmerah tudi od te akcije le malo nade za Hrvatsko. Taki poslanci, kakor zdaj zastopajo Hrvatsko, niso sposobni izvesti kaj odločnega za narod. Zato treba odločnosti in pravega domoljubja, česar pa tem ljudem sploh manjka.

Iz deželnih zborov.

Stajarski deželni zbor. — Volivna reforma sprejeta. V stajarskem deželnem zboru je včeraj imenom vinorejskega odseka poročal poslanec Holzer o povzdigi vinarstva. Priporočal

LISTEK.

Legionarji.

V slovenskem gledališču se je uprizorila sinoči prvokrat izvirna igra s petjem »Legionarji«; spisal jo je Fr. Govekar in godbo zložil V. Parma. Dejanje se vrši v Napoleonovih časih, ko je avstrijska vlada nabirala po naših krajih prostovoljce, takozvane legionarje, za vojsko proti Napoleonu. Godi se v Celju, v tretjem dejanju pa nas popelje pisatelj na vojno prizorišče v Gor. Italijo.

Vsebina je naslednja: Pisar Rak ima lepo hčer Lavro, v katero se zagledata inženier Ferdinand pl. Basaj in vojaški uradnik Brnjač. Lavra ljubi Basaja, značajnega moža, ki ji je udan z vso dušo, ji pokloni srce in jo zasnubi. Brnjač, strasten in lokav človek se čuti užaljenega in sklene maščevati se nad svojim tekmečem. Na oder pride četa legionarjev, ki imajo oditi na vojsko. Pojó in se poslavljajo od domačih. V drugem dejanju nastopita Ferdinand in Lavra kot srečna

zaročenca. A v tem je Brnjač že skoval spletko zoper srečnejšega protivnika v ljubezni. Ukradel je večjo svoto denarja in jo podtaknil Basaju. Denar najdejo v njegovi miznici, zato ga primejo in zapró. Brnjač pride hinavsko tolažit Lavro in sili zopet vanjo s svojo ljubeznijo. Drugo dejanje končuje s prizorom, ko peljejo Ferdinanda uklenjenega v ječo. Dejanje preskoči na Laško. Vidimo celjske legionarje, med njimi je tudi krojač Jež, strahopetljiv in malo prismuknjen mož, ki je ušel svoji ženi na vojsko. Tam biva tudi Ferdinand; kot kaznjeneec je odšel prostovoljno na bojišče; v vojnem plamenu išče smrti, hrabro se bojuje in v bitki je slednjič ranjen. Zadnje dejanje se vrši zopet v Celju. Legionarji so se vrnili, in Ferdinand je tudi pobegnil, da vidi še enkrat svojo nekdanjo zaročenko. A Lavra je bolna na smrt. Brnjač jo je zapeljal, onesrečil in potem zapustil. Dejanje se končuje z njeno smrtjo. Pri tem je Ferdinand navzoč, zakolne se, da se maščuje nad krivico, ki mu je bila storjena, in odhiti v noč.

Iz tega je razvidno, da je dejanja v

igrji jako malo. A slednjič bi vendar zado-stovalo, da je vse to v drami izpeljano, a mnogokaj od tega je samo označenega, ter se godi le za kulisami. Intriga Brnjačeva napram Ferdinandu, ki tvori gotovo glavno točko v razvoju dejanja, ni dovolj jasno osvetljena in utemeljena. Značaj Brnjačev bi moral biti orisan bolj lopovski in v celo zadevo bi hoteli več luči. Kako je mogel podtakniti Basaju denar, in je li on res priznal tatvino? Splah se drami pozna, da je ni pisal pravi dramatik, in zato ne dvomim, da bi imela v knjigi večji vpliv, kakor pa na odru. V njej je nekaj tehniških pogrješkov, in sicer precej znatnih. Boštjan Jež, ki ima skrbeti v igri za smeh, je brez vsake bistvene zveze z drugim dejanjem; orisan je kot bojazljivi tepček.

A v tretjem dejanju ga vidimo celo v Italiji. To je vsekakor preveč neverjetno. Da je v igri malo več dejanja, večje živahnosti in bolj dramatičnih prizorov, saj bi igra gotovo uspela; več dejanja in manj petja! Parpevskih točk se lahko izpusti v korist igri. Značajji so večidel dobro orisani; v prvi

vrsti ženski. — Igralo se je v celoti jako povoljno. Omenim v prvi vrsti gđ. Rücko v o vlogi Lavre, ki je jako verno pogodila značaj nesrečne deve. Gosp. Lier kot krčmar je bil pristna slovenska korenina, in posebno je ugajal g. Verovšek kot prismuknjen krojač in velik bahač Jež. Na vrhuncu igre je bil v 4. dejanju, kjer pripoveduje svoje dogodke iz vojske, kako je n.pr. kroglo plunil iz ust. Gosp. Boleška je bil Brnjač; igral ga je strastno in z ognjem. G. Čonsky kot Basaj je najprej bil preveč hladan, ni našel toplih besed, in pravega čuvstva, da se je zdelo, kakor bi Lavri deklamiral o ljubezni. Pozneje se je vtopil v svojega junaka in ga igral s pretresljivo realistiko. Istotako je bil dober g. Dragutinović, g. Danilova in ostali.

Parmove pevske točke se odlikujejo po melodijoznosti; veseli ton komponista pride večidel v vseh do veljave.

Bil je sinoči eden onih redkih večerov, ki so posvečeni slovenski izvirni drami. Četudi ni skozinskozi ugajala, je vendar zadovoljevala marsikoga.

e, naj se odstrani vinska klavzula v trgovinski pogodbi z Italijo in naj se prepove točiti ponarejena vina. V tem oziru naroča deželni odbor, da stori v tej zadevi primerne kerake z ozirom na znatne žrtve dežele in s ozirom na občo gospodarsko blaginjo. Isti poslanec priporoča ustanovitev deželne vinske kleti. — Na vrsto pride volilna reforma. Imenom političnega odseka poroča posl. Kokoschinegg, da je bilo v tej zadevi podanih od strani manjšine troje predlogov, ki se bistveno razločujejo, le za 4 kurije zahtevajo vsi tajno in direktno volilno pravico. Tekom debate pride do ostrih spopadov med posameznimi strankami, vendar izjavi posl. Hagenhofer imenom konservativcev in baron Rokitsansky imenom „bauernbunarjev“, da so še vedno pripravljene pritrditi volilni reformi, ki zadovoljijo potrebam četrte kurije. Stranke manjšine izjavljajo, da bodo glasovale za volilni zakon, kakor ga predlaga večina. Poslanec dr. Hrašovec izjavi, da je rešitev volilne reforme zahvaliti samo strankam manjšine, ker so te zapostavile svoje želje predlogu večine. Govornik utemeljuje zahtevo po znižanju volilnega cenzusa. Večini očita, da ima pri volilni reformi v mislih strankarske interese, ker se boji, da bi pri spremembi dosedanjih kurij izgubila kak mandat. Potem govori o pomnožitvi kmečkih mandatov, kar odgovarja zahtevi pravice. Dalje utemeljuje zahtevo Slovencev po zastopstvu v dežel. odboru, ker se večina ne sme biti kontrole o svojem delovanju. Omenja narodnih zahtev manjšin na Tirolskem in Češkem, kjer imajo Nemci zastopstvo v dežel. odboru. Isto pravico imajo tudi Slovenci na Stajarskem. Nemško veleposestvo je označilo zahtevo Slovencev kot samoposebi umevno, zato se mora pač priznati, da je opravičena. — Cesarski namestnik grof Clary pravi, da vlada priznava opravičenost, da se dosedanjim nevolilcem da volilno pravico, dalje pa se tudi strinja, da se volilni red česu primerno izpremeni, in obžaluje, da se stranke glede tega med seboj še niso zjediniše. Po večurni glavni razpravi je bila nadrobna le kratka. Načrt volilne reforme je obveljal soglasno.

Nižje avstrijski deželni zbor. V seji 10. t. m. je bilo vloženo poročilo deželnega odbora, da se odstavi v Sv. Hipolitu župana Völka iz županskega mesta. — Deželni zbor je odobril določila deželnega odbora, da se udeleži Niž. Avstrijska mednarodne znanstvene in obrtne razstave, ki se vrši ta mesec v Petersburgu pod pokroviteljstvom ruske carice. V ta namen se je določilo 50 000 K. Potem je deželni zbor razpravljal o ljudskem šolstvu na Niž. Avstrijskem. Učni načrt mora biti preosnovan, drugače so vspehi izključeni. Poročevalec dr. Porzer je povdarjal, da se mora kaj storiti v zboljšanje materialnega položaja učiteljskega stanu, a vprašanje je težavno, ker bi najmanjše zboljšanje učiteljskega položaja zahtevalo najmanj 1½ milijona kron. Predlogi šolskega odseka se vzprejmejo. Na Dunaju se pomnože obrtne in strokovne šole.

Tirolski deželni zbor je v seji 10. t. m. vsprejel brambno predlogo. Ligi proti dvoboju se je izreklo priznanje. Bukovinski deželni zbor je bil 10. t. m. zaključen. Zadnjih sej se večina ni udeleževala.

Volilna reforma za štajarski deželni zbor.

Načrt zakona o volilni reformi za štajarski deželni zbor je bil včeraj vsprejet. Dolgo časa je bilo treba, mnogo preprirov in bojev za volilno reformo se je izvojevalo, in da ni letos manjšina segla po zadnjem sredstvu, da ni šla v obstrukcijo, bi se bil tudi letos razšel deželni zbor, ne da bi rešil volilno reformo. Večina bi bila sicer že lani lahko sklenila zakon o volilni reformi, ker stranke manjšine niso zahtevale ničesar drugega, kakor da se ustanovi splošna kurija in vpelje direktna in tajna volilna pravica.

V včerajšnji seji deželnega zbora je morala večina pogoltniti marsikatero grenko, a resnično besedo, ko so ji stranke manjšine izpraševale vest in naštevale grehe, ki jih je zakrivila v boju za volilno pravico. Veliki strateg večine so morali umakniti svoj predlog in vsprejeti predlog manjšine glede razdelitve osemih mandatov.

V kuriji mest in dežele, v kateri se gledé razdelitve mandatov po okrajih in cenzusa ni izvršila nikaka sprememba, se je vpegljala difektna in tajna volilna pravica. Ta reforma ima tudi za državnozbornske volitve pomen, ker bo poslej tudi v kmečkih občinah in splošni kuriji za državni zbor imela veljavno tajna volilna pravica. Kar se tiče nove splošne kurije, bo volila osem poslancev, ki so razdeljeni po sodnih okrajih. V slovenskem delu dežele so mandati tako-le razdeljeni: sodni okraj: Radgona, Murek, Eibiswald, Arnfels, Marenberg, Maribor, Slov. Bistrica tvorijo svoj volilni okraj. Sodni okraj: Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško, Soštanj, Laško, Konjice, Slovenjgradec tvo-

rijo svoj volilni okraj. Sodni okraj: Ptuj, Ormož, St. Lenart, Rogatec, Šmarje, Brežice, Kozje, Sevnica, Ljutomer, Gor. Radgona tvorijo svoj volilni okraj. Mesto Gradec tvori za se svoj volilni okraj. — V teh volilnih okrajih je vsaka občina, ki ima po zadnjem ljudskem štetju nad 400 stanovalcev, za se volišče. Pravico do volitve ima vsaka moška oseba, ki je avstrijski državljan in je vsaj šest mesecev stanujoča v isti občini. Ker je vlada izjavila, da je zadovoljna s takšno volilno reformo, bo gotovo v kratkem potrjena in razpisane volitve za splošno kurijo. Volilni boj utegne biti jako zanimiv, ker se bo vprvič po celi deželi volilo tajno in direktno.

Pij X. o kulturnem boju na Francoskem.

Francoski publicist dr. Houck, katerega je sprejel papež v avdijenci, poroča v „Matinu“ sledeče: Francosko politiko se more imenovati brezbožno. S tem, da se verniki zatirajo, skušajo ponižati Krista samega. Zato se morajo verniki trdno okleniti Krista. Z vsako najmanjšo napako dajo brezbožnim nasprotnikom priložnost za nove napade. Cerkev ne pripada nobeni stranki. Vsaj so tudi republike, v katerih imajo katoličani popolno prostost in pravico. Kardinal nadškof iz Baltimora mi je nekdanj pripovedoval, kako prijazno je bil sprejet od predsednika Roosevelta, dasiravno je ta protestant. Kako boljše je stališče katoličanov na Angleškem in na Nemškem v primeri s francoskimi katoliki?

Narodne pridobitve.

Zadnja ljudska štetev je dokazala, da so v dobi 1880 do 1900 Nemci v Avstriji gledé občevalnega jezika nazadovali. Njih število je padlo od 36-75 na 35-78 med 100 prebivalci, a na drugi strani se je pokazalo, da so Nemci znatno napredovali v onih krajih, kjer so v manjšini. — Tako je v Tratu in okolici priznalo nemščino za svoj občevalni jezik v letu 1900 za 24,9 odstotkov več prebivalcev, kakor v letu 1890. Na Goriškem je znašala pridobitev nemškega občevalnega jezika celo 60,7 odstotkov, a med tem se je prebivalstvo pomnožilo le za 5,4 odstotke. V Istriji so se pomnožili prebivalci z nemškim občevalnim jezikom za 19,8 odstotkov, na Stajarskem za 6,42 odstotkov, a prirastek ljudstva je znašal le 5,07 odstotkov, na Koroškem za 6,02 proti 1,37 odstotkov prirastka prebivalcev, na Češkem za 8,24 proti 8,05 odstotkov. Nasprotno pa nemški občevalni jezik ni napredoval enako ljudskemu prirastku na Nižje in Gornje Avstrijskem, na Kranjskem, Moravskem, Solnograškem, v Sleziiji in zlasti v Galiciji. — Prebivalstvo s slovenskim občevalnim jezikom je narastlo le na Kranjskem. V Dalmaciji je tekoma 40 let 45.000 Italijanov popolnoma izginilo. Nekdanj se jih je naštel 60.000, in zdaj priznava italijanski za svoj občevalni jezik le 15.279 prebivalcev.

Papeževa izjava.

Sv. oče Pij X. je v ponedeljek otvoril konzistorij z latinskimi nagovorom, v katerem je povdarjal, da je zaman skušal odkloniti papeško čast, da se je pa končno vdal volji božji. Poskušal bo ohraniti čisto vero v blagor vseh.

Sv. oče je nato povdarjal potrebo, da je papež v vodstvu cerkve prost in da ni odvisen od nobene druge oblasti. Zato obžaluje ne samo v zavesti svoje dolžnosti, ampak tudi v svetosti od njega podane prispege, cerkvi v tej zadevi storjena razžaljenja.

Papež je nato izrazil svoje začudenje nad radovednostjo, s katero je bil pričakovani program njegovega pontifikata, ker vendar ne more hoditi po nobeni drugi poti, nego po oni, po kateri so hodili njegovi predniki.

Sv. oče je zavrnil mnenje, da se papež ne bi smel baviti s politikom, ker je nemogoče ločiti politiko od papežev učiteljske službe glede vere in morale. Imeti mora zveze s poglavarji držav in z vladami, da more zagotoviti varnost in prostost katolikom.

Pij X. je končno povdarjal, da žal tudi on ne bo videl zmage resnice in pravice, kakor tudi njegovi predniki niso tega doživeli. Vedno pa se bo kljub temu trudil resnico utrjevati mej vsemi dobrimi ljudmi in jo razširjevati mej onimi, ki niso izrečno slabe volje.

Sv. oče je sklenil svoj govor s pohvalo nove imenovanih kardinalov, ki sta Merry del Vaal in Callegari.

Konzistorija so se vdeležili vsi v Rimu navzoči kardinali.

Ogrska kriza.

Nenadni prevrat v Košutovi stranki je iznenadil na desnici in levici. Se v nedeljo je Košut pisal v svojem glasilu proti obstrukciji, drugi dan pa je predlagal tovarišem, naj storé, kar hočejo. S tem je preprečil, da se stranka ni razbila. Pa tudi na desnici so upali, da poneha obstrukcija, ki je izsilila vendarle precej novih koncesij za

Madjare. So, ki trdijo, da je grof Tisza z zadnjim govorom nalašč zbadal opozicijo, da dobi povod za razpust zbornice, kar pa ni verojeto.

Včeraj je imel ministrski svet sejo, v kateri je sklenil, da že danes ali jutri zbornici predloži zakon glede vojaških novincev. Vlada hoče s tem spravi opozicijo v največjo zadrego. Ogrska namreč šteje do 50 000 vojaških tretjeletnikov, ki morajo ostati v službi, dokler parlament ne dovoli novincev. Vprašanje je torej, ali bode opozicija prevzela vso odgovornost pred volivci, ako prepreči letos vojaške nabore in odpust tretjeletnikov.

Včeraj je zbornica nadaljevala razpravo o vladnem programu. Prvi je govoril rumunski poslanec Vlad, ki je sicer grajal obstrukcijo, toda odločno obsojal madjarsko državno idejo, ki izpodriva nemadjarske narode. Ti ne škile čez mejo, toda pomadjariti se tudi ne pusté. Govornik odklanja vladni program. Posl. Hock nato slavi Apponyja, napada novo vlado in pobija zahteve Nemadjarov. S tem je bila seja končana.

Program hrvatskih državnih poslancev.

Program kluba hrvatskih poslancev v državnem saboru je oglašen v listu hrvatske deželne vlade, ali zadovoljiti ne bode mogel nobenega pravega domoljuba. Že prva točka glede finančne nagodbe je dobila pravčno lice novega provizorija. Ko so hrvatski poslanci izjavili novemu ministrskemu predsedniku željo za obnovitev nagodbe, jim je ta odgovoril, da tudi on želi obnovitve, toda to se bo zdaj težko zgodilo radi parlamentarnih zmed. Zato bode Tisza skrbel, da se sme ogrska vlada dogovoriti s Hrvatsko glede finančne nagodbe na tak način, da bode dobila Hrvatska toliko dohodkov, da bode mogla sestaviti proračun za bodoče leto. Tako nastane zopet nov provizorij, ki bi mogel Hrvatov mnogo več škoditi, nego sedanji. Zadnjih pet let so imeli Madjari dosti časa za dogovore, pa vendar niso hoteli sklepati nagodbe, a zdaj se izgovarjajo z zmedo v parlamentu. Hrvatski poslanci bi morali odločno zahtevati parlamentarno nagodbo, do katere bi tudi prišlo, ko bi Madjari videli odločnost na hrvatski strani. Toda Hrvati so že popustili in meseca decembra se snide hrvatski deželni zbor, da dovoli vladi idemniteto do meseca aprila 1904. S finančno nagodbo tedaj hrvatski poslanci niso vspeli, kakor so želeli. Tako jim bode izpodletelo bržkone tudi pri drugih točkah programa, posebno pri onih točkah, v katerih so navedena takozvana viseča vprašanja. To je vprašanje gledé zastave in gledé porabe madjarskega jezika. Tisza se je izjavil madjarskim poslancem, da bi se ta vprašanja rešila na zadovoljstvo obeh strank, kar pa je nemogoče, kajti Madjari gotovo ne bodo hoteli odstopiti od sedanje prakse, ker je njim na korist.

Kar je sklenil klub radi delovanja hrvatskega ministra gledé občenja s klubom hrvatskih poslancev in gledé razpravljanja o vseh važnih postavah, predno pridejo na razpravo v saboru, je vrlo dobro in koristno, a zakaj se ni tako delalo že poprej. Vrh tega pa bode hrvatski poslanci mogli vse svoje želje v klubu naznaniti ter jih obenem sporočiti samemu ministru, kateri bode vezan, zastopati vse interese hrvatskega naroda pri ogrski vladi. To je bila seveda tudi dozaj njegova dolžnost, a ker so hrvatski poslanci dozaj popolnoma zanemarjali svojo dolžnost, je tako delal tudi minister, ker ga ni nobeden opozarjal na potrebe hrvatskega naroda.

O vsem tem, kako se bode dalo o takih predlogih delovati hrvatskim poslancem v zvezi s hrvatskim ministrom, se bode postavil v kratkem še poseben program. Seveda grožnji hrvatskih poslancev, da bodo izstopili iz kluba liberalne stranke, če jim ogrska vlada ne bode izpolnila želj, izražanih v omenjenem programu, ne verjame na Hrvatskem nobeden.

Socijalni demokratje na delu.

Strankarski shod avstrijske socijalne demokracije se vrši na Dunaju. Z ozirom na to so nekatere organizacije objavile poročila o svojem delovanju, ki so, četudi le nepopolna slika političnega dela socijal. demokracije zadnjih par let. Poročilo nemškega strankarskega zastopstva je samozavestno; svoje moči preceňuje in podcenjuje svoje nasprotnike.

Poročilo povdarja, da je imelo voditi boj na dve strani, zoper buržoazijo in zoper narodno ter »klerikalno« misleče delavstvo. Nemško narodno gibanje pripada z malimi izjemami že preteklosti, a krščansko socijalno delavstvo se trudi krčevito, da se obdrži na površini. In vendar se socijalna demokracija poslužuje vseh sredstev, da uduši krščansko socijalno gibanje. Če je že tako blizu pogina, zakaj ga ne pusti mirno umreti? A soc. demokracija se ne straši nobenega orožja, da ga ne bi zavihtela zoper kršč. socijaliste. Poskusi, razbiti shode kršč. socijalnih delavcev, nezasišani terorizem, vse to priča, da se soc. demokracija boji

njihovega gibanja. — V večjih mestih je ustanovila nemška soc. demokracija cestno in hišno organizacijo; 11 po deželi nastavljenih zaupnih mož je dobivalo od tajništva nemške soc. demokracije stalno mesečnih 280 kron. Kar se tiče političnega časopisja, izhajajo v nemškem jeziku trije listi vsak dan, trije dvakrat na teden in dvajset enkrat na teden. Naklada je pri vseh znatno poskočila. Razun tega imajo še 33 strokovnih listov, ki izhajajo po večkrat na mesec.

Poročilo češkega strankarskega zastopstva ima za svoj največji vspeh defraudacijo v vavilski posojilnici. To daje sodrugom gradivo za boj proti »klerikalizmu«. Pri tem pa so nepošteni dovolj, da delajo odgovornim za to ves češki duhovski stan. — Češki soc. demokratje imajo svoje zastopnike v 182 občinskih zastopih. Češka soc. demokracija šteje po Češkem, Moravskem, Gor. in Spod. Avstrijskem 346 krajevnih organizacij; razun tega ima po mnogih krajih svoje zaupnike. Stranka šteje nadalje 68 političnih, 446 strokovnih, 376 izobraževalnih, 60 podpornih, 29 telovadnih in drugih, v vsem 979 društev z 49.117 člani. Češko soc. demokratsko časopisje šteje 2 dnevnik, dva lista izhajata po trikrat, 1 po dvakrat, 5 enkrat na teden, trije vsakih 14 dni in eden vsak mesec. Strokovno časopisje šteje 19 listov.

Poročilo poljske soc. demokracije povdarja, da izdaja poljudno znanstveni mesečnik »Latarnia«; vsaka številka izide v 10.000 izvodih. Razpečalo se je okrog 300 000 brošuric »Socijalisti milijoni za delavsko ljudstvo«, kar je dokaz agilne poljske soc. demokracije.

Soc. demokratsko gibanje se je razširilo tudi med maloruskimi kmeti, kar priča o tem, kako se zna prilagoditi krajevnim razmeram.

Poročilo se končuje z jeremijado ženskega odbora; organizacije delavk so razpadle. Med ženami ni imelo soc. demokratsko gibanje v kljub velikim gmotnim žrtvam nikakih vspehov.

Iz brzobjav.

Dunaj. Boleszen naučenega ministra Hartel-a se je obrnila dokaj na bolje, vendar je boleszen še jako opasna.

Madrid. Kakor javljajo iz Santanderja, so bili tam povodom obč. volitev veliki izgredi, tako, da je razglašeno obsedno stanje. Tudi v drugih krajih so bile demonstracije.

Dunaj. Ministerijalni svetnik v ministrtvu za železnice, baron Borovick-a p. l. Theman. bivši vodja tržaškega ravnateljstva državnih železnic, je včeraj umrl.

Berolin. V Königsbergu in v Memelu so zadnje dni aretirali pet soc. demokratov. Dolže jih, da so člani tajnih družb. Pri hišni preiskavi v stanovanju vodje soc. dem. v Memelu so našli revolucionarne spise in nihilistiške pamflete od izvrševalnega odbora nihilistov v Zurihi. Našli so tudi obširno korespondenco z ruskimi nihilisti.

Pariz. Tu se govori, da ruski poslanik Nelidov v Rimu pride v Pariz na mesto kneza Urusova, ki pojde na Nelidovo mesto v Rim.

Pariz. Senat nadaljuje razpravo o odpravi »Lai Falboux«. Poročevalec je nasvetoval načrt komisije, ki zahteva za otvoritev višjih šol dovoljenja države. Picard je zahteval prostost pouka, izvzemši za kongregacije.

Madrid. Zadnja poročila o obč. volitvah trdijo, da je bilo izvoljenih 4009 monarhistov, 975 republikancev, 80 karlistov in 61 socialistov.

Praga. Češke radikalne stranke bodo odgovorile na manifest združenih Mladočehov, Staročehov in agrarcev s protizjavo ter se v tem oziru že vrše posvetovanja.

Zader. Proti vladnim jezikovnim predlogom so se Hrvati in Srbi popolnoma zedinili. Hrvatski in srbski poslanci so imeli po 25 letih prvokrat skupno sejo, v kateri so sklenili trajno združenje. Lahki postanejo tako neznačajna manjšina.

Rim. Laški kralj Viktor Emanuel III. pojde na Angleško 14. t. m. Spremljal ga bo minister zunanjih zadev Tittoni.

Dunaj. Čuje se, da bodo delegacije sklicane na dan 15. decembra.

Cerkveni letopis.

1600letnica sv. Viktorina, škofa in mučenca, v Ptujju se je vrlo dobro obnesla. Na vernih duš večer je č. g. kapelan Ferd. Pschunder imel začetni govor. Drugi dan, na god sv. Viktorina, sta prišli procesiji od Sv. Marka in iz Vurberka. Pridigoval je č. g. Alojzij Kramaršič, kapelan od Sv. Marka. Na večer je proslavljaj sv. škofa Viktorina č. g. benificiat Stuhec iz Ptujja. V sredo dopoldne so se sošle v glavni cerkvi v Ptujju tri velike procesije: s Hajdine, od Sv. Marjete in s Polenšaka. Nagovor je imel č. g. Jan. Rožman, kapelan hajdinski. Na večer potem je pridigoval č. g. Fric Horvat, vikar mestne župnije. V četrtek so pripeljali svoje župljane v Ptuj č. g. župnik To-

mažič od Sv. Urbana; ž. g. župnik Ogrl od Sv. Andraža in ž. g. župnik Jos. Sinko od Sv. Lovrenca v Slov. Gor. Cerkev je bila zopet napelnjena vernega ljudstva, ki je zvesto poslušalo lepo pridigo ravno imenovanega g. župnika od Sv. Lovrenca. — Obhajancev je bilo te tri dni nad 2000; slovesno sv. mašo za romarje je vsak dan služil mil. gosp. prost Jožef Fleck, ki si je za to redko svečanost stekel največ zaslug. On je imel potem na večer sklepni govor v nemškem jeziku, in je sv. Viktorinu za njegov nebeski rojstni dan poklonil tri biserje: rubin žive vere, smaragd nevenljivega zaupanja in demant ljubezni do Boga in do bližnjega.

Ni dvomiti, da se bodo kmalu pomirili duhovi, ki so se bili nekoliko razburili, ker so vnanji duhovniki svoje romarje nagovorili in o teh odpuštnih poučili v tej glavni mestni, obenem pa tudi dekanjski cerkvi, v slovenskem jeziku, ko bodo videli, da se red božje službe v tej mestni župnji nikakor ni kršil. Naj le pomislijo, koliko je cerkvá po škofiji, kjer se leto in dan pridiguje župljanom le slovenski, ko pa pridejo nemški romarji, se jim beseda božja oznanuje v njihovem jeziku. Tako je gotovo tudi po drugih škofijah običajno! Treba le prizanesljivosti!

Prepir za svetnika. V kratkem bo baje za svetnika proglašen Marko križevčki. Rojen je bil okoli l. 1580. v Križevcih na Hrvaškem, učil se je pri dunajskih jezuitih in je bil gojenec „Rimskega kolegija“. Pozneje je deloval v ostrogonski škofiji, kjer so ga Rakoczyjevi vojniki hkrati z dvema drugima jezuitoma umorili l. 1619. Hrvatje so ga že v 18. stoletju častili kot blaženega. Madjari ga pa proglašajo za svojega rojaka, čemur se seveda hrvaški listi ustavljajo, kajti Marko je bil brez dvoma Hrvat.

Iz Trebnjega nam poročajo: Pretekli teden je bilo za letos končano delo v farji cerkvi v Trebnjem, ki se bo prenovila znotraj in zunaj. Letos je prenovljen glavni del cerkve. Sikarsko delo je izvršil g. M. Koželj, in sicer vse „al fresco“. Natandneje naj delo presodijo strokovnjaki, ko bo dovršeno; to pa smemo reči, da bo vsak prijetno iznenađen, kdor bo stopil v cerkev. Cerkev je sedaj precej višja videti, vse je bolj vitko in prijazno. Po stropu je naslikana ornamenatika, v srednji ladiji nad stebri so doprsne podobe sv. Jožefa, sv. Alojzija, sv. Cecilije in sv. Neže, nad krstnim kamnom pa krat Jezusov v Jordanu. Altarja je prenovil g. A. Čadež iz Dupelj v lesni barvi. Prihodnje leto pride na vrsto prezbitarij in zunanjsčina.

Razmere na Vrhniki.

Vrhnika, 6. novembra.

Poročali ste, da na Vrhniki napredujemo, da zidamo nove šole in vodovod. Nečemo tajiti, da je eno kakor drugo potrebno, a ljudstvo pravi, da nikakor ne kaže na račun davkoplačevalcev tako drago šolo zidati in poleg tega mnogokrat nepraktično in neumestno drage stvari naročevati. Tako je kanal pri šoli stal okoli 6000 kron in je zidan iz dragih kamnitih plošč. Zakaj se ta kanal ni gradil iz cementa, ki bi veliko manj stal ter bil tudi gotovo polovice boljši od sedanjega? ali morda zaradi travnika ob kanalu! Zvedenci so kar z glavami majali, da je mogoče še kaj takega graditi v 20. stoletji. Neki stavbeni podjetnik je izjavil, da bi moderno in vsem zahtevam odgovarjajoči kanal sezidal za tisto ceno, kakor so pri tem kanalu stali samo oni delavci, ki so prst izmetavali. Pa vsaj se ni čuditi, ko si merodajni dve osebi prisvajata vse vednosti in brez kakih sklepov na svojo pest delata vse po svojih modrih glavah.

Koliko bode šola stala, še sami ne vemo, vendar ljudje, kateri imajo vpogled v celo stvar, sodijo, da od dvestotisoč kron ne bode nič preostajalo. Saj je samo stavbišče stalo nad 10.000 kron. Dve leti je imelo slavno županstvo čas pregledati svet, kjer šola stoji. Ko pa je bila vsa stavba oddana, hotel ni nobeden odgovornosti za zidanje prevzeti. Bilo je treba šele takrat temelj pilotirati, kar je samo več stalo, kakor bi drugod celo stavbišče. Naj se merodajni možje ne izgovarjajo, da je to vse občinski zastop ukrenil, ker prvič je občinski zastop na predlog gosp. župana izvolil in pooblastil glede stavbe kanala in šole, stavbeni odsek, seveda po večini tak, ki ugaja. Poleg tega so pa bili o celi stvari slabo poudeni in so verjeli, da bode šola stala k večjemu okoli sto tisoč kron in prav gotovo ne nad stodvajset tisoč kron. Gotovo pa si merodajna dva gospoda nista zaslužila lavorik z obmejnim zidom, ki bi bil morda primeren za ograjo medvedjih brlogov, a ne za šolo.

Ljudstvo je tudi jako razburjeno vsled samooblasti omenjenih dveh gospodov pri določevanju vodnjakov in hydrantov. Po javnem mnenju se premalo ozira na resnične razmere in potrebe. Če je moral celo tako mirni oskrbnik vrhniškega premoženja, kakor je gospod Mayer, kateri je obenem stotnik gasilnega društva, zapustiti sejo, ker

se ni upošteval njegov previdni nasvet, kje je potreba vodnjakov in hydrantov — si lahko mislite, kako odločujejo javne potrebe pri tem podjetju. Vrhniška posojilnica zida sedaj tik šole svojo hišo na ravno takem stavbenem prostoru, kakor je šola. Ljudje se čudijo, zakaj pri tej hiši ni treba pilotov. Odločno pa moramo oporekati, da bi posojilnica z novo stavbo hotela ljudstvu koristiti, to tem manj, ker se pri oddaji stavbe ni oziralo na domače podjetnike, kateri so bili cenejši. Ljudstvo nima nič od tega, ako se z njegovim denarjem zida lepo poslopje.

Če se tedaj nejevolja ljudstva obrača proti voditeljem vrhniškim, ni temu krivo, da se gradita šola in vodovod, ampak to, da ti gospodje premalo upoštevajo revnost ljudstva in težave davkoplačevalcev. Kaj pa čemo, ko se posamezni odborniki tako tresejo pred „voditelji“, ki imajo oblast v rokah. Naveli bi lahko besede v dokaz. To vedó nekateri vrhniški gostilničarji. Če bo terej javno mnenje pri priliki glasno zoper to oligarhijo nastopilo, morali si bodo sami na prsa tikati: „Mea culpa.“

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. novembra.

Na delo za pravice ljudstva. Podpredsednik vodstva katol.-narodne stranke g. dr. K r e k je razposlal mnogim zaupnikom pisma, v katerih pravi med drugim: Deželni zbor je na prošnjo Heina in liberalcev dunajska vlada zaključila. Naši poslanci so sklenili, da v deželnem zboru brezobzirno spravijo na dan vse krivice, ki se godé slovenskemu ljudstvu na Kranjskem. Iz časniških poročil Vam je znano, da so s tem v resnici pričeli. A tega gradiva se je tudi vlada tako prestrašila, da je hitro zaključila deželni zbor. To je očiten parlamentarni poraz liberalne deželnozbornske slovenskoneške večine, kakor tudi od nje podpirane vlade. Ker so pa zdaj vrata deželne zbornice zaprta, se mora zborovati javno po celi deželi, da govori glasno slovensko ljudstvo samo. Resolucije shodov, ki se morajo vršiti po celi deželi, bodo vplivale bolj, kakor najlepši parlamentarni govori. Zato se moramo pa tega sredstva izdatno poslužiti, in sicer zdaj takoj pod neposrednim vtiskom zaključnja deželnega zbora. Pokazati moramo, da se naše ljudstvo zaveda parlamentarne zmage svojega zastopstva v zadnjem deželnozbornskem zasedanju in da stoji neustrašeno in vedno odločnejše na njegovi strani. Priporočam torej v imenu izvrševalnega odbora vodstva katol. narodne, da somišljeniki prirejajo javne ljudske shode, na katerih dnevnem redu bodi deželnozbornski položaj in volivna reforma.

Shod v Cerknici je „Narod“ očevidno zmedel. Ni čuda! Liberalni občinski odbor sklene pri zaprtih durih resolucijo proti našim poslancem, naši poslanci pa na javnem ljudskem shodu pri odprtih vratih pojasnijo ljudstvu, kako grdo ga motijo liberalci, kako ga liberalci hočejo oškodovati, in še celo oni kmetje, ki so dosedaj liberalno volili, navdušeno pritrjujejo našim poslancem. „Narod“ vidi, da je blizu trenotek, ko se bodo združili vsi kmetje za svoje pravice. Zato „Narodu“ smrdi že od daleč in pomaga si s — psovkami. Drobnič pravi, da je „eden najbedastejših ljudi kar jih premore dežela Kranjska in vsled tega ni nič pametnega povedati“. Somišljeniki v Cerknici! Povejte te onim kmetom, ki so se dosedaj pustili farbati od liberalcev! Glasilo liberalne stranke pravi, da ni pametno, ako je Drobnič najodločnejše govoril proti novi železnici, ki bi uničila odnotno ljudstvo. To stoji črno na belem v „Narodu“. Liberalcem je več za svoje liberalne kapitaliste, nego za ljudstvo. Uprav najnesramnejša laž je „Narodova“ trditev, da je dr. Susteršič bil osebno pri ministrskem predsedniku, naj se deželni zbor ne skliče. Sklicanje deželnega zbora je liberalce zadelo kakor strela z jasnega, in dr. Tavčar je preplašeno povpraševal, ali ni to skuhal dr. Susteršič z ministrskim predsednikom. Za to imamo priče! Kar se pa tiče proračuna, je pokazalo zadnje zasedanje, da „klerikalci“ niso glasovali za tako silno prekoračenje proračuna, kakoršnega je dokazal na volivnem shodu v Cerknici dr. Susteršič. Glede doklad poučimo „Narod“ ob priliki; za danes povemo samo to, da je „Narod“ posebno

poparila izjava dr. Susteršičeva, da sedaj katoliško narodna stranka zahteva tudi pomnožitev kmetijskih mandatov. To je „Narodu“ kar sapa zaprlo. Kar so liberalci skuhal, to bodo morali povziti. „Narod“ se tolaži z mislijo: „Nobene juhe se ne zavžije tako vroče, kakor je skuhana“ ter pravi: „Če je to zahteva klerikalne stranke, jo jemljemo na znanje brez vsake opomnje. Kadar pride čas, se bomo še pomenili in povedali svoje mnenje“. Mi pa povemo „Narodu“, da bo juha za liberalce vedno bolj vroča.

Občinski zastop občine Lužarje je imenoval s seji dne 8. novembra deželnega poslanca, g. Frančiška Jakliča, za častnega občana zaradi njegovega nesebičnega delovanja za ljudstvo. — Obenem izraža občinski odbor katoliško-narodnim poslancem popolno zaupanje in priznanje. Le tako naprej, ker ljudstvo je na vaši strani! Ne udajte se na noben način, dokler ne priborite ljudstvu pravic, ki mu gredo!

Hribarjeva modrost. Včeraj smo brali v „Narodu“ to, kar smo že velikokrat slišali od ljubljanskega župana. Ta namreč ob vsaki priliki ponavlja, da mesta, zlasti Ljubljana, plačuje največ davka in zato tudi največ deželnih doklad. Včerajšnji „Narod“ imenuje, prav kot bi bil glasilo kranjskih grajščakov, poleg mest tudi veleposestvo, češ, da ta dva faktorja takorekoč združujeta deželo. — O ljubljanskem davku hočemo na podlagi številik jutri povedati, koliko zviščnosti je na tem računu. Samo to pravimo danes, da se „Narodovemu“ računaru poznajo pristna menčestersko liberalna načela, ki so, hvala Bogu, povsod drugod že zastarela, samo pri naših liberalcih še ne. Kar se tiče veleposestva, pa že danes izjavljamo, da sprejememo posledice, ki izvirajo iz „Narodovega“ načela, s prisrčnim veseljem. Veleposestniki pač ne plačujejo več davka zato, ker so v deželni deski vpisana njihova zemljišča. Zato je pa tudi gotovo po „Narodovi“ misli, ali kali, sedaj potrebno, da skupno zahtevamo, da se na podlagi neke določene svote davka presnuje veleposestniška kurija in vanjo sprejmejo vsi posestniki, ki plačajo n. pr. 100 gl. davka. Kaj ne, „Narod“, da je volivna preosnova v vseh ozirih potrebna?

Zavijanje „Narodovo“ o slovenski slogi. Z ozirom na naše predloge o slovenski „slogi“ piše „Narod“ o „Slovenca“: „Ta list hoče vse pomežnariti, in po njegovih nazorih prej „sloge“ ne bode, dokler ne bode vse poklerikaljeno. Mi pa „sloge“ v tem smislu ne poznamo in je tudi poznati nočemo! Kadar se gre za narodne pravice, smo vsikdar pripravljeni, v vsakim skupno za te pravice se boriti. V drugem pa ostanemo, kakor smo bili! Tak je naš pojem o „slogi“. In pri njem ostanemo!“ — Tako se meša „Narodu“ pamet, kadar mu kdo pravi, naj razdere zvezo z Nemci. Kdaj smo pa mi rekli, da sloge prej ne bode, dokler ne bode vse „poklerikaljeno“? Obratno! Za slovenske narodne zadeve smo lahko edini in ne zahtevamo, da bi liberalci postali radi tega naši pristaši. Pameti nikomur ne moremo vlit v glavo, zato pa naj ostane liberalce, komur se to ne zdi preveč neumno, v narodnih zadevah pa lahko korakamo skupno. To je naše mnenje! V narodnih zadevah pa ne moremo postopati skupno, ako se slovenski liberalci nočejo ločiti od Nemcev, kateri sami javno pišejo, da niti sloga Slovincem ne bode dosti pomagala, ker so Slovenci sami pripomogli, da so sedaj Nemci utrjeni in pripravljeni. „Narodovci“ imajo sedaj priliko pokazati, kam jih vleče njihova prava ljubezen.

„Narodova“ politika lažij je zopet za debelo laž bogatejša. Omenili smo že, da je najnesramnejša laž „Narodova“ trditev, da bi bil dr. Susteršič prosil vlado, naj deželni zbor ne skliče. Obratno — liberalci so stali na stališču, naj vlada dež. zbora ne skliče, dokler naši poslanci ne obljubijo, da bodo mirna jagnjeta. To so liberalci opetovano izjavljali, naši poslanci so pa stali na tem stališču, naj vlada stori kar hoče, in da je njena stvar in dolžnost, dež. zbor sklicati. To je dr. Susteršič tudi javno naglašal ter obenem pristavil, da bodo naši poslanci pu-

stili v razpravo vse ljudstvu potrebne in koristne zadeve. Liberalci so ugovarjali, da bi bil deželni zbor sklican, predno jim naši poslanci ne pusté proste poti, zato je sklicanje dež. zbora liberalce uprav presenetilo in — prestrašilo. Toliko v pojasnilo, da se prav spozna „Narodovo“ laž.

Lep nauk „Narodovcem“. Kakor obširneje poročamo na drugem mestu, je včeraj štajarski dež. zbor soglasno odobril premembo vol. reda za dežel. zbor. S to premembo se znatno razširi volilna pravica, ker nova, splošna kurija dobi 8 mandatov. Enako splošno kurijo zahtevajo katol. narodni poslanci tudi za Kranjsko, dokler ne dobimo enake volilne pravice. Vprašamo torej: Kar že imata Koroška in Štajarska, ali naj se temu Kranjska odreče, ker „Narod“ tako hoče? Ne! Kakor je na Štajarskem mogočna večina kapitulirala pred obstrukcijo manjšine, isto se prej ali slej zgodi tudi na Kranjskem, ako je to „Narodu“ všeč ali ne.

Politični shod v Ljutomeru. „Dobrovina“ o tem shodu poroča: „Javni shod v Ljutomeru dne 8. nov. t. l. se je nad vse pričakovanje sijajno obnesel. Bilo je navzočih nad 1000 narodnjakov iz ljutomerskega, ormoškega in gornje-radgonskega okraja. Drž. poslanec dvorni svetnik dr. M. Ploj je ostro obsodil postopanje Körberjeve vlade v zadnjem času. Rekel je, da Körber sam pripravlja z druženo jugoslovansko in češko obstrukcijo, ki je skoro gotova stvar. Sprejeta je bila jako ostra resolucija, v kateri volilec na podlagi zadnjih dogodkov od vseh slovenskih državnih poslancev zahtevajo obstrukcijo in strmoglavljenje Körberjevega ministristva. Dež. poslanec Ivan Kočevar je bil od volilcev navdušeno pozdravljen in je ob splošnem odobravanju opisal svoje delovanje. Obema poslancema se je izreklo soglasno zaupanje in zahvala. Inženir Ferdo Lupša je obširno govoril o potrebi železniške zveze Ljutomer z železnico na Dravskem polju. Po dolgotrajni podrobni debati se je sklenila tozadevna resolucija. Dr. Vekoslav Kukovec je govoril o gospodarstvenem položaju in o potrebi meščanske in kmetijske šole. Vihar nevolje proti vladi je vzbudil z opisovanjem razmer na Štajarskem in Koroškem. Zelo strokovno je potem obravnaval vprašanje kmetijske šole tudi J. Mursa, ki je z veliko spretnostjo predsedoval shodu, ki je trajal od 3. do 7. ure popoldne. Debate se je udeležilo okoli 20 kmetov, obrtnikov in drugih narodnjakov in se je s splošnim soglasjem na predlog Gornjeradgončana sklenilo upreti se premetitvi okrajnega sodišča gornjeradgonskega v nemško Radgono, če treba v skrajnem slučaju tudi s fizično silo. Shod je bil sijajno spričevalo politične dozorelosti prebivalstva prizadetih okrajev. Podrobno prihodnjč.“

„Edinost“ in grof Hohenwart. V dolgi vrsti člankov se bavi „Edinost“ z avstrijskim problemom. Članek deseti in enajsti se bavita s Taaffejevo volivno reformo in s Hohenwartovim klubom. Glede Taaffejeve volivne reforme izreka tisto sodbo in obsodbo, kakor smo je izrekli večkrat tudi mi, da je bilo namreč tisto nasprotovanje in končno preprečenje Taaffejevega volivnega načrta usodepolna napaka s slovanskega in avstrijskega državnega stališča. V tem oziru smo z „Edinostjo“ enih mislij. A nekaj zamerimo člankarju v „Edinosti“, da politiku in državniku grofu Hohenwartu vobče dela preveč krivice. Da je bilo preprečenje Taaffejeve volivne reforme od strani Hohenwarta nasrečno delo, to je gotovo, a radi jedne napake se ne sme temu za državo in tudi za Slovane velezaslužnemu možu delati krivica. — Hohenwart je bil duša železnega obroča za Taaffejeve dobe in v tej večini so bili vendar zaslužni možje, kakor Rieger, Matus, Dunajevski, Hausner, Greuter itd. Pod Taaffejem in gotovo pod vplivom grajanega Hohenwartovega kluba smo se otresli najhujšega nemškutarstva na Kranjskem. Pod vodstvom Hohenwarta so slovenski poslanci vsaj nekaj dosegli na gospodarskem polju in tudi na

narodnem. stoletni, Slovanom sovražni biro-
kraški zistem se je rušil tudi na Sloven-
skem. To bi nam gotovo potrdili starejši
slovenski uradniki, da v Pražakovi dobi ju-
stično ministrstvo proti slovenskemu življu
ni sovražno postopalo. Ako niso naravnost
protežirali slovenskega uradniškega življa
v upravi in justici, vsaj zatirali in zapostav-
ljali ga gotovo niso namenoma, kakor se
godi sedaj, ko sta na mestu Hohenwarta in
Rieggra stebra vladnega zistema dr. Der-
schatta in baron Schwegel. Čehi so v Taaf-
fejavi dobi seveda več dosegli, kakor mi,
toda niti Čehi niso mogli kar čez noč pre-
vreči stoletnega zistema in so tudi pobirali
„drobtine“, kakor je rekel dr. Rieger. —
Skratka: Grof Hohenwart je bil duša svoje-
časne avtonomistiške večine. Ta doba sicer
ni prinesla bogve kaj slovanom, ali vendar
kar imajo znatnih pridobitev Čehi in Slo-
venci, imajo jih iz te dobe. Tedaj se je pri
nas kazala bilanca na Stajarskem aktivna
in tudi na Koroškem nismo trpeli takega
preganjanja kakor danes. Kako je danes tam
in na Stajarskem glede justice in uprave,
vsi dobro vemo. Hohenwart je bil konser-
vativen politik ali on je bil načelen pristaš
ravnopravnosti. S svojo vplivno besedo je
dosegel za Slovence marsikaj, česar seveda
ni obešal na veliki zvon. Kedor meče ka-
menje na Hohenwarta s slovenskega stališča
in primerja njegov klub z limonado, ta ne
pozna tedanje politične zgodovine. Če nismo
dosegli tedaj več, krive so bile razmere,
pa tudi naša malomarnost, ko smo pričako-
vali vse od zgoraj; gotovo pa je, da Hohen-
wart slovenskim težnjam nikdar nasproten
ni bil. Kdor kaj drugega trdi, pači resnico.
Seveda „post festum“ se da marsikaj kriti-
kovati.

Iz Oplotnice na Stajarskem nam po-
ročajo: Naša dozda v mislih občanov ne-
premagljiva nemškutarska trdnjava, ki ima
svoje občine v 4 župnijah, čadramski, ke-
beljski, št. kunigunski in zreški, je v pone-
deljek narodno volila v 3. in 2. razredu 12
odbornikov, v 1. so pa nasprotniki zmagali,
ker je županstvo nepostavno 2 volilca v
1. razred potisnilo in je potem 8 kandidatov
imelo enako veliko glasov. Žreb je za nas
nesrečno odločil. A zmaga je vendar popol-
noma naša. Živelci vsi volilci in sotrudniki!
Nasprotniki so smodnik shranili in godee od-
slovili.

V deželi neverojetnostij je vse mo-
goče, kar treznemu človeku ne gre v glavo.
Tako se je letos spomladi na Dunaju osno-
val ožji odbor z namenom, da v Ronacher-
jevi dvorani priredi dobrodelni koncert za
uboge Makedonce, katerim so Turčini po-
žgali domovja. V dotičnem odboru sta bila
dva slovenska in dva hrvatska državna po-
slanca, katerim se je pridružil odličen du-
najski meščan, ki rad podpira vse take na-
mene. Kako pa se začudijo, ko dobé malo
pred koncertom prepoved od dunajske poli-
cije. Ves odbor gre „in corpore“ k min.
predsedniku prosit, naj preklicé policijsko
prepoved. To je bil prizor. Dr. pl. Körber,
mož nizke postave, a živahne narave, med
peterimi možmi, ki so resnih obrazov pričá-
kovali ugodnega odgovora. Kaj še. Oštel jih
je, češ, da imajo dovolj beračev doma, sicer
pa da Avstrija ne sme ulivati olja v mako-
donsko ognjišče. Grozno! Balkan bi se bil
razveznil, Turek bi bil udaril čez mejo, Srb
in Bolgar bi si bila skočila v lase, in Av-
strija — bi morala vleči ploho. Tako so du-
najski krogi meseca maja trepetali pred —
vataši na Balkanu. In nekaj mesecev pozneje
je papež Pij X. za iste Makedonce daroval
15.000 in nedavno naš cesar 10.000 frankov.
Kaj neki sedaj poreče dunajska policija?

Hein se je danes zjutraj odpeljal v
spremstvu predstojnika predsedstvenega
urada Viljema Haasa v Kamnik.

Kontra Körber-Gleispachu! Uka-
zano je sodnikom na Slovenskem razprav-
ljati v kazenskih rečeh nemško, ako se sme
misliti, da stranke nemško razumejo. Sod-
niki niso vezani na ukaze, ako razvidijo, da
se ukazi ne vjemajo s postavami. Seveda pa
so skoro vsi, posebno koroški, klečeplazno
pokorni. Gleispachov ukaz se lahko pre-
obrne tako, da se razpravlja z Nemci, ki
razumejo slovensko, v slovenskem jeziku.
Jezika sta obadva po državni osnovni postavi
enakopravna. Kar je ukazal Gleispach, ozi-
roma Körber na kvar slovenskemu in v

dobro nemškemu jeziku, to sme sodnik sto-
riti obratno tudi na kvar nemškemu, pa v
korist slovenskemu jeziku. Pravico obema
enako!

Poroka. V nedeljo se je poročil v
Ajdovščini g. dr. Anton Breceelj, pri-
vatni zdravnik, z gđ. Alice Casa-
grande. Iskreno čestitamo!

Poštne vesti. Imenovani so: za
pošnega poduradnika poštni ekspedijent An-
drej Bajec v Ljubljani. Poštni ekspedijenti
so postali poštni slugi: Luka Bergant,
Janez Dekleva in Janez Leskovic v
Ljubljani. — V prvo stopinjo I razr. pride
poštni poduradnik Ivan Počkar v Ljub-
ljani, v drugo stopinjo I razr. poštni pod-
uradnik Janez Alijančič v Lukovici, v
prvo stopinjo II. razreda poštni ekspedijent
Lovrenc Škofic in Franc Černe v Ljub-
ljani, dalje Anton Krameršek v Trzinu;
v drugi stopinji v II. razredu poštni ek-
pedijenti Janez Majdič, Andrej Senega-
čnik in Vencel Kubart v Ljubljani, dalje
Franc Dusnig v Trzinu. V prvo stopinjo
III. razreda poštni slugi Anton Mehle in
Ivan Rekar v Ljubljani, v drugo stopinjo
III. razreda Anton Jeretina, Ivan Ura-
nič in Avgust Marinko v Ljubljani, Jo-
žef Rožič v Trzinu in Janez Stegu v
St. Petru. — Prestavljeni so: poštna prakti-
kanta Franc Matjan in Franc Podboj iz
Ljubljane v Trst, poštni pomožni uradnik
Luka Lenassi iz Lošinja v Ljubljano.

Kokošji tat. Ze večkrat valed tat-
vine kaznovani V. Rebolj, delavec na Ježici
je 6. t. m. ob 1. uri ponoči vlomil v stajo
posestnice Mar. Jakopič v Mali vasi, kjer se
je nahajalo več kokoši. Vzbujena valed pa-
sjeja lajanja je posestnica vstala, šla v stajo
in se tako prestrašila Rebolja, da je začela
na glas kričati. Rebolj pa je skočil k njej
in jo s tako silo sunil v prsi, da je padla
vznak na prag. Od tedaj je še vedno vsa
oplašena in meni, da stoji Rebolj noč in
dan pred njo. Kokošji tat je moral v ječo.

Rusko brodogovje v Trstu. Iz
Trsta poročajo: Ruskemu brodogovju na čast
je priredil poveljnik pomorskega okraja,
kontre-admiral pl. Beck, v soboto zvečer
slavnosten obed. V nedeljo zvečer pa je bil
obed pri namestniku grofu Goessu. Včeraj
opoludne pa je ruski kontre-admiral priredil
dežené na krovu admiralske ladije „Impe-
rator Nikolaj.“ Istega so se udeležili na-
mestnik grof Goess s soprogo, ruski konzul
baron Küster ter več častnikov mornarice,
oziroma vojske.

Božične počitnice. Deželno slo-
vensko učiteljsko društvo v Ljubljani in nem-
ško učiteljsko društvo v Kočevju sta vložili
pri deželnem šolskem svetu prošnji, naj se
zopet uvedejo božične počitnice, kakršne so
bile do lanskega leta v navadi.

Tvrške, ki se zanimajo za dobave
že obstoječim progam c. kr. državnih žele-
znic, kakor tudi onim, ki se še grade, naj
v lastnem interesu pismeno ali ustmeno na-
znanijo svoj naslov pisarni trgovske in
obrtniške zbornice v Ljubljani.

Napaden. Dne 1. t. m. proti 10.
uri zvečer je šel upokojeni dragonski stražni
mojster A. Karuza iz Brinja, občina Hreno-
vice, iz gostine župana A. Dekleve v Lan-
dolu. Na poti domov med Landolom in Bri-
njem je bil od nekoga, ki je tičal skrit za plo-
tom ob okrajni cesti, s palico napaden. Za-
dobil je tri teške rane na glavo. Sumljiv,
da je napad izvršil, je bil posestnik J. Jager
iz Landola. Izročili so ga okrajnemu sodišču
v Senožečah.

Iz Skočijana na Dolenjskem nam
poročajo, da se je minolo soboto poslovil
mногоletni nadučitelj g. Fr. Lavrič ter
se z družino preselil v Mokronog. G. nadučit-
elj, dobro znani humorist, je bival v Sko-
cijanu nad 40 let in bil v pravem pomenu
besede domačin. Zato je bilo slovo tem
težje, pčslavljal se je oče od otrok. Saj je
podučeval cele generacije. Malene vsi gospo-
darji in gospodinje so bili njegovi gojenici
in gojenke, ki so ga kratko klicali: Naš g.
učenič. G. spod si je pridobil mnogo zaslug.
Morda se ni držal najnovejših „paragrafov“
in „formelnih stopinj“, a učil je praktično.
Umetna sadjereja tu okrog je deloma tudi
sad njegovega truda. Bog živi vrlega mla-
dinoljuba še mnogo let v zasluženem po-
koju.

Iz kamniške okolice. Gotovo do-
bivate tudi iz priprostih kmetijskih peres do-
pise, v katerih tarnajo, kako se nam slabo
godi. Tudi jaz sem sedel za pisalno mizo,
da vam nekaj potožim. Nočem pa javkati
radi previsokih davkov, povedati le hočem
svetu na ves glas, kako nas ljubijo nekateri
c. kr. uradniki, ki sedé za svojimi pisalnimi
mizami ter študirajo razne paragrafe, na po-
lagi katerih nas kmete potem sodijo in ob-
sojajo, ne oziraje se na različne okoliščine
in tehtne uzroke. Posebno trdo so nas jeli
prijetati radi gozdov. Naprej vže pribijem,
da so gozdne postave sicer dobre. Kam pa
bi prišli, ako bi bilo dovoljeno po gozdih
gospodariti, kakor bi se komu zljubilo? Reči
moram, da bi bila naša Kranjska vže prav-

cati Kras, ako bi ne imeli teh postav, ali ne-
kaj mi teži srce, in to je, ker te postave
gospodje uradniki večkrat po svoje tolmačijo
ter se na nje opirajo, če tudi niso na mestu.
Naj sledi nekoliko konkretnih slučajev. M.
je kupil od K. 200 smrek v gozdni parceli,
ki meri nad 5 ha in sicer na poljubno iz-
biro. Po sklenjeni pogodbi poseka M. takoj
kupljene smreke. Ni menda potreba še po-
sebej povdarjati, da ni izbiral najdobrejših,
ampak da je posekal najlepše. Čez nekoliko
tednov dobila kupec in prodajalec poziv, da
se zglasita pri slavnem c. kr. okrajnem gla-
varstvu v Kamniku radi prestopka gozdne
postave. Ko stopita ob določeni uri pred go-
spoda komisarja, jima le-ta pove, da sta oba
kaznovana in sicer M. za 40 kron, K. pa za
20 kron, ker sta se pregrešila zoper gozdno
postavo. Sedaj se pa jame naslednji pogo-
vor: M.: »Ponižno presim gospod, v čem sva
se pa pregrešila?« — Komisar: »Vi ste se-
kali predrobne smreke.« — M.: »To ni re-
nica, gospod, ako sem jih imel na izbero,
sem gotovo najlepše izbral.« — Komisar:
»Nam se je naznanilo, da ste jih nekaj pre-
drobnih posekali.« — M.: »Gospod, ako je
to istina, pripravljen sem za vsako predrobno
smreko plačati 10 kron globe.« — Komisar
se za kratek čas odstrani. Kmalu pride s
c. kr. logarjem nazaj. Komisar: »Gospod lo-
gar, M. pravi, da nobene predrobne smreke
ni posekal.« — Logar: »To ravno ne
rečem, ali posekal je do golega.« —
M.: »Če mi pokažete tolik prostor, kakor je
tale sobica, prazen v dotični parceli, da bi
ga bil jaz naredil, plačam takoj 100 kron.«
— Logar: »Da, pa pravega semena niste
pustili.« — M.: »Kaj jaz vem, kateri je pravi
ali ne, to vem, da imajo gori storže.« —
Komisar: »Obravnava je končana. M. vi pla-
čate 40 K, K. vi pa 20 K.« — M.: »Gospod,
jaz bodem vložil ugovor!« — Komisar: »Le
— vsaj v 30. dneh.« — M. je res vložil
ugovor na dež. vlado, na poljedeljsko mini-
strstvo, toda vse je bilo zastoj. Globa se
je morala plačati, četudi sta oba prosila,
naj se pošlje zvedeneč na lice mesta, čemur
pa se ni ugodilo. Radovedni smo, ali tudi
tako strogo pazijo na gozde v Bistrici in na
Kolovcu. Ker imajo nekateri kranjski kmetje
tudi na štajarske zemlji svoje gozdne par-
cele, se g. logar tudi po teh potrdi pregle-
dati, ako so v redu ali ne. In če kdo nima
oklestkov požganih, ga takoj pozove pred
kamniško glavarstvo, kjer se mnogim naloži
primerna globa. — Pomagaj si, če si moreš.

Zahteva drž. uradnikov. Minolo
nedeljo se je na Dunaju vršilo zborovanje
osrednje zveze avstr. uradniških društev. Naj-
važnejša točka je bil predlog, naj bi se
aktivitetna doklada vstela v
pokojnino. Razprava je trajala več ur
in je bila deloma jako živahna. Poročevalec
poštni oficijal Körner, je konečno predlagal:
1. Aktivitetna doklada se vstaje v pokojnino,
uradnik pa plačuje 3% te doklade v pokoj-
ninski zaklad. 2. Vstaje se v pokojnino zadnja
akt. doklada. 3. Ko je uradnik doslužil 40
let, stopi drugi na njegovo mesto, on pa
more ostati v službi »extra statum«. 4. To
naj se izvrši potom zakona. Po daljši raz-
pravi so obveljale 1., 2 in 4 točka, tretja
se je vrnila odboru.

Novice iz Gorice. Divji ko-
stanj v cvetu. V drevoredu, nahajajo-
čem se na cesti, ki pelje iz ulice sv. Klare
v Gorico do šolskega mosta, nahaja se divji
kostanj, ki letos že v drugič cvete. —
Ustrelil voznika mesto zajca. Blizu
Marjana ob cesti sta lovila v soboto
zajce dva lovca. In res splašila sta jednega
in jeden izmed nju streljal je nanj. Ta je
meril na zajca, a zadel je voznika, ki je ta-
krat vozil po cesti in ki se imenuje Zorze-
noni. Voznik dobil je namreč lepo število
siber (svinčenih zrn) v glavo; ranjeno pa mu
je bilo tudi desno oko. — Prihodnje
porotne obravnave. Med drugimi
prideta pred goriške porotnike ta mesec tudi
dve kazenski obravnavi, in sicer proti Josipu
Primožiču, zaradi poskušene umora in proti
Josipu Vecchi iz Trzinca, (Monfalcone) radi
požganja.

**Burski vojak ponesrečil blizu
Podgrada.** Dne 3. t. m. bi se bila pri Pod-
gradu skoraj pripetila velika nesreča. Na
poštni voz, ki vozi zvečer ob 6. uri od Pod-
grada na Bistrico, prisedel je g. I. Petrič,
brat c. kr. gozdarja, da se popelje k svojim
starišem v Idrijo, vračajoč se iz
Južne Afrike, kjer je bil izpuščen iz
jetništva izza angleško-burske vojne. Komaj
pa se je vozil pol ure, splašil se je konj;
voz z voznikom in g. Petričem vred, se je
vrnil v prepad ter sta se oba, osobito go-
spod Petrič, močno poškodovala. Ves ranjen
je ležal slednji pod vozom in je le sredi pri-
pisovati, da konj ni premaknil voza ter po-
vozil ranjenca.

Novice iz Amerike Velik
ogonj. V New Jerku je zgorelo v zapad-
nem delu mesta 30 hiš. Ogonj je nastal radi
raket, katere so spuščali povodom neke vo-
lilne parade. — Gledališče v zgor. je v
Filadelfiji. — V tovarnah železa
se zmanjšuje delo. — 20.000 rudar-
jev v Butte je izgubilo delo. — Ženin
ubil nevesto. V Allentovnu je gospo-

dično Bechtelovo ubil njen ženin Alfred
Eckstein.

Raz streho padel. Dne 6. t. m.
je krovce J. Sušteršič iz Gradišča, občine
St. Martin pri Litiji v Veliki Kostivnici de-
lal na neki hiši nove streho. Nenadoma je
omahnil in padel iz višine treh metrov na
tla. Pri padcu je zadobil take poškodbe, da
se dvomi, da bi okreval.

Napori laških dijakov. Predvče-
rajšnjem zvečer so imeli laški dijaki na Du-
naju shod, na katerem so protestirali proti
zadnjim aretacijam in hišnim preiskavam na
stanovanjih laških dijakov in razpustu dru-
štva „Innominata“. Sklenili so privediti v la-
ških mestih v Avstriji protestne shode.

Poročilo se je včeraj v Mariboru
gospod Mihelčič, železniški urad-
nik na Pragarskem, z gđ. Justino Braš-
kovo iz Starega loga pri Pragarskem. Če-
stitamo!

Notarji. Kakor poročajo z Dunaja,
je imenovan notarski kandidat g. dr. Ferdi-
nand Terkuč za notarja v Kanalu. Po-
temtakem, vsaj tako sodimo mi, je dosedanji
kanalski notar g. Artur Lokar, preme-
ščen v Ajdovščino, a g. Pascoletto,
ki je bil dosedaj notar v Ajdovščini preme-
ščen je v Gorico in pride na mesto pokoj.
notarja g. Josipa Kavčiča. — Notar g.
Aleksander Hudovernik pride
iz Kostanjevice v Ljubljano. Na njegovo me-
sto pride v Kostanjevico g. notar Matija
Hafner iz Radeč.

Umrli je nadučitelj v Braslovcah g.
Valentin Jarc.

Teharčani izgubé iz svoje srede
osebo, ki sicer ni odkrila kakoga novega
dela sveta, pač pa je storila tupatam marsi-
kako zgago. Občinski tajnik Karl Schalon se
preseli iz Teharjev v Brežice. Čestitamo —
slovenskim Teharčanom, da so se ga iz-
nebili!

Zapravljivi zakonski mož. Pi-
jači udani kmet A. Dobravec iz Prezren je
hotel 3. t. mes. dobiti kaj denarja, da bi še
zopet lahko popival. V ta namen je naložil
doma 350 kg ovsa na voz da ga popelje na
Jesenice prodati. Žena pa mu je prišla na
sled in poklicala brata na pomoč, da možu
zabrani to početje. A Dobravec je postal
silovit in šele došla žandarmerija ga je mogla
umiriti. Moral je ž njo v Radovljico v
zapor.

Iz Preske nam poročajo, da je
minolo nedeljo v tamošnjem izobraževalnem
društvu č. g. A. Sinkovec, župnik iz Škofje
Loke, predaval o socialnem delovanju kato-
liške cerkve v raznih vekih. Predavanje je
bilo jako zanimivo.

Iz Trsta nam poročajo, da name-
rava stavbeni odbor nove župnijske in
garnizijske cerkve sv. Vincencija v prvi
polovici meseca decembra v prostorih dru-
štva „Schiller“ prirediti koncert v korist
stavbnemu skladu za cerkev. Več pozneje.
— Poročajo nam dalje, da je bil gospod
Svetko Martelanc v nedeljo popoldne spuščen
na svobodo. Laški listi ne poročajo nič o
tem, kar ima pač namen, da bi javnost
menila, da je bil Svetko Martelanc kriv
nesreče pri „Narodnem domu.“

Utopljenec. Iz Dola se nam po-
roča: Zopet imamo — v kratkem že drugič
— utopljenca v tukajšnji mrtvašnici. Našli
so ga to nedeljo večer tam, kjer se steka
kamniška Bistrica v Savo. Tudi o tem
mrtvecu se ne ve, kdo in odkod je. Utoplje-
nec je precej dolge postave in že v letih.
Truplu se pozna, da je bilo že več dni v
vodi, mogoče od zadnjega deževja, ko je
Bistrica prestopila bregove. Kdaj bo pokop-
pan, se ne ve; menda še pred sodnjim dnevom!

Shod v Mirnu. Zadnje nedeljo
vršil se je v Mirnu pri Gorici shod ondot-
nih delavcev, na katerem je govoril g. Go-
stindar iz Ljubljane o načelih socialne
demokracije. Pojasnil je razne nazore o jed-
nakosti. Kritikoval je delovanje socialne
demokracije z gospodarskega, narodnega in
verskega stališča. — G. Rojec je istotako
govoril o socialni demokraciji. Nekatarim
navzočim »mladeničem« je šlo vse, kar so
slišali, tako k srcu, da so jeli kričati in delati
nemir. Ko se je potem jeden oglasil, ni mo-
gel nič drugega odgovoriti, kakor, da so
Gostindarja jedenkrat na Dunaju vrgli s shoda,
na kar je dobil točen odgovor. Ko je končno
g. Rojec pozval navzoče, da zapoje »Hej
Slovinci« in se je to z navdušenjem tudi
zgodilo, — so mladički jeli kričati svojo
»mednarodno« in s tem demonstrirali javno
proti slov. narodu. Shod, ki je bil zelo dobro
obiskan, je zaključil g. predsednik, župnik
Pavletič. Navzoči so bili razburjeni nad su-
rovostjo socialnih demokratov, katerih su-
rovost pa bo brez dvojbe obrodila dober sad.
Se par takih nastopov, in socialni demokrate
v Mirnu bodo imeli samo še spomin na
prošle čase. Krščanskim možem pa kličemo:
Naprej!

**Umrli je starosta duhovnikov
lavant. škofije.** Veleč. g. Franc Toplak,
biserni zlatomašnik, stal je dolgih osem let
kot starosta duhovnikom lav. škofije na čelu.
Nemila smrt jih je mnogo mlajših pobrala;
zadnjič na god sv. Lenarta, patrona župniji,
na kateri je rajni deloval toliko let, je pa

tu di njega položila na mrtvaški oder. Ko so v nedeljo, 8. novembra, tam slovesno praznovali patrocinj, so pa tudi umirovljenega župnika pokopali. Rodil se je pokojni gospod Toplak dne 2. septembra 1818 pri Svetem Urbanu, kjer je rajni Leopold Volkmer, veseli pesnik slov. goric, nehal peti l. 1816. Kje da se je šolal, nam ni znano. V mašniku je bil posvečen v Gradcu dne 31. julija 1842. Bil je vrstnik raj. stolnega prosta Iv. Orožna. L. 1892. sta oba pela zlato sv. mašo, a biserno učakal je le zvečneli g. Toplak. Vendar ne le on sam! Tudi novi starosta lav. škofije, č.g.G a š p a r Z a b u k o v š e k, umirovljen župnik v Žičah, rojen l. 1817, je letos pel biserno sv. mašo. Bog živi!

Ljubljanske novice.

Prodiranje nemštva v Ljubljani. Nemško privatno žensko učiteljske v Ljubljani ima v pripravljajnem razredu 21, v prvem letniku 34 v tretjem 13, skupno 68 slušateljic. Poučuje 13 moških in 4 ženske uče moči.

Poročil se bode jutri g. G. Jimir Demšar, notarski kandidat v Črnomlju, z gđ. Leopoldino Trtnik.

S kladvom po glavi. Včeraj zvečer je v Sp. Sisk. Keržičev hišic udaril sedlarja Antona Košenina s kladvom po glavi in ga precej poškodoval. Pri večerji sta se bila sprla.

30 jajc ukradla je danes na trgu neka neznanca ženska neki kmetški prodajalki.

Padec v grebenično jame Postrežčkova žena Marija Simonič, stan. v Rožnih ulicah št. 7, je danes zjutraj, ko je šla čez dvo-rišče omenjene hiše, padla v nepokrito grebenično jamo in se je le z velikim trudom rešila iz nje.

Tat iz Trsta. Brezposelni čevljarški pomočnik Klement Camuff iz Trsta ukradel je včeraj zvečer kramarici Antoniji Strubelj na Starem trgu št. 3 s stojnice v veži svilnate nogavice. Policaj ga je opazoval in videl, da je nekaj vzel in stisnil za suknjo. Ko ga je prijel, je našel pri njem ukradene nogavice.

Pogreša se 14 let stara deklica Ivana Fleck iz Gross Harta na Stajarskem, ki je služila v Ljubljani pri narednikovi ženi Mariji Fuchs v Metelkovih ulicah št. 4. Najbrže je pobegnila domov.

**V Hrušico na Gorenjem se je odpe-
ljalo včeraj k zgradbi železnice 100 delav-
cev, Macedoncev in Srbov.**

Napad na policaja. Včeraj dopoldne je na Dunajski cesti brezposelni hlapec Mirko Marinšek iz Radomlj v kamniškem okraju vpil, razgrajal in na tak način nadlegoval ljudi, da so morali poklicati policaja. Le-ta ga je opominjal in nagovarjal, naj bode miren in naj se odstrani, namesto tega pa je začel še bolj kričati in psovati policaja, na kar ga je ta aretiral in ga po Frančiškanskih ulicah odpeljal proti magistratu. Med potjo pa se je Marinšek uprl policaju, ga prijel za obleko in mu izjavil, da ne gre nikamor več naprej. Začela sta s policajem ruvati in je pri tem Marinšek opraskal policaja po obrazu in po roki. Policaju bi se bilo hudo godilo, da mu ništa prišla na pomoč neki komisijonar in še neki drugi policaj, ki sta pomagala Marinška ukleniti in ga spraviti naprej.

Nezgodna na kolodvoru. Jožef Prijatelj, 18 let star, delavec v skladišču na južnem kolodvoru, izkladal je dne 8 t. m. polne vinske sode iz vagona. Pri tem mu je pritnil sod levo roko na steno voza in jo poškodoval.

Dva prisiljenca pobegnila. Prisiljenca Anton Mayer, 25 let star in Otakar Daniel, 35 let star, cigana iz Goriškega, sta včeraj pobegnila od dela pri novem vojaškem strelišču na Dolenjski cesti.

V Ameriko. Včeraj zvečer odpotovalo je v Ameriko 60 oseb s Kranjskega in 67 oseb s Hrvaškega.

Književnost in umetnost.

Repertoir slovenskega gledališča. Ker je vojaška godba v soboto zadržana, uprizori se opera »Bohème« v četrtek, dne 12. t. m., tretjič, v soboto pa se igra noviteta »Njegova hišna«. Dne 17. t. m. gostuje gđna K. Růčková v Zagrebu, zato bo tudi 17. nov. operna predstava. Poje se Smetanov »Dalibor«, ki se uprizori na novo.

»Legionarji« v Zagorju. »Dramatično društvo« v Zagorju ob Savi uprizori meseca decembra »Legionarje«. — Takisto jih bo igral no v o m e š k i dram. klub »Sokol« še pred božičem.

Razne stvari.

Najnovejšje od raznih strani.

Ruski dijaki pregnani v Sibirijo. Te dni so odpeljali v Sibirijo 17 ruskih dijakov, katere so zasačili pri trošenju revolucionarnih tiskovin, naperjenih v prvi vrsti proti ruskemu ministru za notranje zadeve, Plevetu. — Nevarno

o bolel je profesor na dunajski višji kmetijski šoli, dvorni svetnik Gustav Hempel. — Stavka v Oseku je končana. — Stavke. V Armentieres je pričelo od 13.000 delavcev zopet delati 1300. Tovarnarji so imeli včeraj dopoludne v Lille posvetovanje o nadaljnjih ukrepih. V Rio Tinto je pričelo stavkati 4000 rudarjev. Zahtevajo namreč zvišanje plače. — Turška naročila. Tvrška Krupp v Essen je dobila od Turčije nalog, napraviti za 18 milij. pušk. — Na vseučilišču v Monakovem se ustanavlja zveza dijakinj. — Turški veliki vezir odstavljen. Po Carigradu se govori, da je veliki vezir odstavljen. Na dvoru o tem še ni nič znanega. Vendar pa je mogoče, da se je kaj zgodilo ali se pa pripravlja, ker se je veliki vezir naznanil kot bolan in ni prišel na dvor.

Častniška zarota v Bolgariji.

Bolgarska vlada je dobila od častnika pehote Bimitrova v roko dokaze, ki so zelo usodopolni za mnogo častnikov 1. in 2. makedonskega pešpolka in konjeništa v Filipoplu. Ti so nameravali napad na Turčijo. Bolgarski častnikisose zvezali s srbskimi v Belgradu in Nišu v skupno delovanje obeh armad. Srbska vlada je že dolgo vedela o tej agitaciji, ker so jo jej izdali srbski častniki. Bolgarska vlada pa je zelo prenežena in ni nemože, da se uda tej zelo močni organizaciji v bolgarski armadi ter napove Turčiji vojno. Pri mnogih častnikih v raznih mestih so bile hišne preiskave. Našli so mnogo spisov in člankov proti knezu Ferdinandu. Listi pišejo, da je za ohranjenje Jugoslovanov neobhodno potrebno, da se Srbija in Bolgarija združite.

Iz časnikarske torbe.

§§ **Dr. Šusteršič — Engelman:** »Ni vreden (dr. Šusteršič), da bi postenemu mežu (Engelmanu!) in učitelju, ki je v težkem svojem delu osivel do zadajega lasu — Engelmanu — odvezal jermene načevljih.« To ni stalo v »Jezu«, ampak v zadnjem »Učit. Tovarišiu«. Upamo, da bo ta globoki poklon g. Gangla, pozdravil vse »rane«, ki jih je prejel Engelman v zadnjem času.

§§ **Zakaj so učitelji proti kato-
liško narodni stranki?** To je odkrito povedal učitelj v »Narodu«: »Ker je v manjšini!« Jako značilno! Kaj pa, kadar pride v večino?

§§ **Čemu upijete?** Dr. Tavčar opisuje v »Slov. Narodu« naše poslanec-obstrukcioniste kot strašne in nasilne ljudi, in o Jakliču piše njegovo glasilo, da je nevaren človek, ki boče vse pobiti in z vilami pokončati. A »iz učiteljskih krogov« je objavil v petek članek, ki trdi: »Seveda so bili učitelji proti klerikalnim kandidatom, ker so dobro vedeli, da so od kraja vsi kimovci... Človek, ki pravi našim poslanecem »kimovci«, pa od njih pričakuje, da mu bodo plačo zvišali!

§§ **Čeden človek** je goriški Gabršček. V zadnji številki »Sode« se je izkazal s sledečimi psolvkami: »Klerikalni razdirač!«, »klerikalni potep«, »lopovski lopar klerikalnega lumpa«, »najbrezvestnejša zloba«, »podla duša, ki sika iz žolča: naj hudič i to vzame!«, »klerikalni grobokop«, »naj hudič pohrusta«, »klerikalni hujskač«, »lopniča ga po zlobnih čeljustih«. Pod te dokaze uredniške omike se je g. Gabršček podpisal s polnim imenom. Ali želi kdo videti še njegovo fotografijo?

Darovi

Za Jeranovo dijaško mizo so pedarili naslednji p. n. gg.: J. Seigerschmid, župnik v Lescah, 10 K; J. Lavrič, župnik v Logatcu, 10 K; prijatelj mladine 10 K; stipendij 10 K; F. Schweiger, dekan v Leskovcu, 20 K; M. S. 5 K; neimenovan na shodu antialkoholistov 10 K; A. Hočevar, župnik na Brezovici, 10 K; A. Janežič, finančni komisar v Ljubljani, 6 K; J. Vavrič, c. kr. gimn. profesor v pokoju, 100 K; Fr. Pavšič, kapelan v Preserju, 10 K; zbirka v Stari Loki po dekanu Fr. Kumerju 14 K; kanonik dr. Cekal 5 K. — Troški za pretekli mesec oktober so znašali v ljudski in dijaški kuhinji za hrano 296 K 10 h, pri zasebnikih za hrano, stanovanje in obleko 144 K 50 h, skupaj 440 K 50 h. — Podpisani se iskreno zahvali blagim dobrotnikom naše šolske mladine, ki so vsaj deloma pokrili tekoče stroške ter uboge dijake tudi z naprej priporočam v blagohotno podporo.

Ljubljana, dne 7. novembra 1903.

A. Kalan
stolni kanonik
in

oskrbnik Jeranove dijaške mize.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 11. nov. V današnji seji nižjeavstrijskega deželnega zbora je in-

terpeliral dr. Kolisko ces. namestnika: Ker je v skupnem programu čeških strank zabeležena zahteva po ustanovitvi čeških šol na Nižje-Avstrijskem, posebno na Dunaju, kar je v nasprotju s sklenjenim zakonom, da je deželni jezik samo nemščina; ker do sedaj ta zakon ni dobil cesarjevega potrjenja, vpraša ces. namestnika, ako hoče preskrbeti, da cesar sedaj zakon potrdi.

Dunaj, 11. novembra, ob 3. uri popoldne. Bolezen naučnega ministra dr. viteza Hartla se je tekom dopoldneva jako shujšala. Često je bolnik brez zavesti. Kri se vodeni, vsled cesar so bolniku jako opešale moči.

Dunaj, 11. nov. Nemci zahtevajo od vlade, naj na češko obstrukcijo odgovori z administrativno razdelitvijo Češke. Prve seje državnega zbora bodo izpolnili češki nujni predlogi, torej ni upanja, da bi državni zbor redno deloval.

Dunaj, 11. novembra. Naučni minister dr. pl. Hartl je nocoj mirno spal, kašelj je odjenjal, oteklina se zmanjšala.

Dunaj, 11. nov. »Extrapost« piše, da princ Friderik Schwarzenberg in dr. Šusteršič kujeta novo »klerikalno« državno-zborsko večino, v kateri bi bili »klerikalci«, kršč. socialci, Poljaki in Čehi, in iz katere bi se morali vzeti parlamentarni ministri. »Narodni Listy« pišejo, da je to doslej gola izmišljotina.

Dunaj, 11. nov. Bivši ravnatelj dunajskega mestnega jubilejnega gledališča Müller-Guttenbrunn je prišel v konkurz.

Budimpešta, 11. nov. Ogrski drž. zbor nadaljuje debato o vladnem programu. Obstrukcija bo razvila svoje moči, ko pride Tisza z zahtevo, naj mu zbornica dovoli vojaške novince. Bivši ministri predsednik grof Banffy je ustanovil novo stranko, ki zahteva gospodarsko ločitev od Avstrije, in računa z možnostjo novih volitev.

Rim, 11. novembra. Mnogi listi z ozirom na samomor ministra Rosana zahtevajo, da odstopi ministristvo, ki je omadeževano s krvjo.

Brno, 11. nov. Poslanec nemške ljudske stranke Albrecht priobčuje v listih oklic, v katerem poziva Nemce, naj se uče slovanskih jezikov, da bodo še bolj mogli izpodrivati Slovane.

Potsdam, 11. novembra. Včeraj je bil cesar na izprehodu; rana se celi.

Carigrad, 11. novembra. Veleposlanika Calice in Sinovjev sta danes v imenu avstrijske in ruske vlade zopet zahtevala od turškega ministra Tefik-paša, naj Turčija takoj izvede v Müzstegu določene reforme v Macedoniji; določila sta pač kratek obrok, a pretila nista z ultimatumom.

Dunajska borza

dne 10. novembra

Skupni državni dolg v notah	100 45
Skupni državni dolg v srebru	100 35
Avstrijska zlata renta 4%	120 45
Avstrijska krona renta 4%	100 45
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92 65
Ogrska zlata renta 4%	118 85
Ogrska krona renta 4%	98 30
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89 55
Avstro-ogrski bančne delnice	16 10
Kreditne delnice	670 —
London vista	239 52 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 20
20 mark	23 45
20 frankov	19 67 1/2
Italijanski bankovci	95 20
C. kr. cekini	11 83

Zitne cene

dne 8. novembra 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	7 77	7 78
Rž za april	6 88	6 89
Oves za april	5 51	5 52
Koruza za maj 1904	5 29	5 30

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	7 80	do 8 35
Rž južne železnice	7 95	8 35
Rž	6 65	6 80
Ječmen	6 50	7 60
ob Tisi	6 10	7 20
Koruza ogrska stara	6 50	6 70
nova	5 45	5 70
Cinkvant stari	7 90	8 25
novi	6 80	7 15
Oves srednji	5 65	5 90
Fizol	7 50	13 95

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 306.2 m, srednji sračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	St. tje barometra. v mm.	Temperatura v Celziju	Vetere.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
10 9. zveč.	739.1	-0.4	brezvetr.	megla	
7. zjutr.	736.4	-0.5	sl. svzh.		0.0
11 2. popol.	734.6	4.0		del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 0.1°, normale 4.9°

Leštilni odtiskalni papir,

odlikovan na svetovni razstavi v Čikogi. Preprosto uporabljen za posnemanje poljubnega lesovja pri pohištvu, vratih itd. Dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 20 11-3

Zahvala. 1478 1-1

Globoko užaljeni vsled tako nenadne smrti našega iskrenoljubljenega, nepozabnega so-
proga, oziroma očeta, tasta in brata, gospoda

Ivana Jean

diurnista pri c. kr. deželnem sodišču

dovoljujemo si tem potom izraziti najiskrenejšo, najtoplejšo zahvalo za vse premožge dokaze sošalja, za krasne darovane vence in za številno spremstvo dragega pokojnika k zadnjemu počitku; posebno pa se zahvaljujemo gospodom pevcom za ginljivo nagrobno petje.

Ljubljana, 10. nov. 1903.

Globoko žalujoči ostali.

1472 1-1 Zahvala.

V imenu vseh žalujočih sorodnikov zahvaljujem se pristrno našim prijateljem in znan-
cem za obile izkaze sočutja in obžalovanja, ki smo jih prejeli med dolgo boleznijo in ob smrti naše iskreno ljubljene in nepozabne matere

Jere Ponebšek

umrla dne 31. oktobra t. l., v starosti 74 let.

Posebno se zahvalim častiti duhovščini šmartinski. potem preblagorodnemu g. Viktorju pl. Wurzbachu iz Ljubljane in njegovi blagi gospej soprog, slednjic vsem gospe in gospodom iz Smartna, ki so vkljub daljni in slabi poti spremili predrago ranjko k zadnjemu počitku ter nas tako posebno tolažili v teh bridkih urah.

Novomesto, 6. novembra 1903.

Dr. Janko Ponebšek.

Preklic. 1480 1-1

Podpisani prekličem in obžalujem s tem vse svoje žaliive besede, katere sem govoril o gospodu Antonu Medved-u, župniku na Sv. Gori, ker so iste neresnične in izmišljene.

Ludovik Butara,

bivši cerkovnik na Sv. Gori, sedaj zasebnik v Podšentjurju.

Izurjeni mizarski pomočniki

(za izdelovanje pohištva) se sprejmó takoj na Dunaju v tovarni za pohištvo, VII., Maria-hilferstrasse 36. 1481 2-1

Ravnokar je izšla Družinska pratika

za leto 1904.

„Družinska pratika“ za leto 1904

s krasno barveno sliko: Sveta družina na ovitku, je najlepša izmed vseh slovenskih pratik. Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posamnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na delo dobé jo mnogo ceneje pri naslednjih tiskarjih v Ljubljani:

Auer - Korenčan, J. Kordik, H. Ničman in V. Petričič.

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Stajarskem, Koroškem, v Istri in na Goriškem.

Angeljnovo milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-67

S

sta najbolj koristni
štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih žtacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila

in čebelno-voščenih sveč

v Ljubljani.

1473 1-1

Zahvala.

Dne 22. oktobra 1903 mi je poslojpe pogorelo, katero je bilo zavarovano pri c. kr. priv. vzajemni zavarovalnici proti požarni škodi v Gradci. — Prijetna dolžnost mi je, da se za točno izplačo (brez kakega pr. krajška) zavarovalnice po g. Fran. Kovaču, komisarju v Zati čini prav iskreno zahvalim in objednem to društvo vsakemu prav toplo priporočam.

V Dragi, dne 7. novembra 1903.

Josip Špendal.

Istinitost se uradno potrdi in priporoča.

Županstvo Draga, dne 7. nov. 1903.

Anton Lokar,

župan.

Nove zboljšane gramofone

z glasovno-, ročno- in varstveno omarico, zelo priljubljeno med duhovščino, po družtvih in med zasebniki.

Gramofon avtomate

za gostilne zelo pridobitne prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

1079 50-24

Naznanilo.

Za zvišanje in uravnavo sveta nasproti rampe državnega kolektorja, kjer imam lesno skladišče, rabim različen material, kakor:

šuto, razbito opeko itd.

P. n. lastnike podobnega materiala uljudno prosim, da se blagovolje odsej ozirati na-mé ter naroče odvažujočemu uslužbencu (vozniku) naj popelje na moj prostor, kjer imajo poleg krajše vožnje tudi to udobnost da se pri napornem odkladanju na razpolago moji delavci. Vsak voznik dobi tudi 10 v. v dar.

Ker je omenjen prostor v mestu, je upati, da se vsak ozira na mojo prošnjo, kajti že pri času se bode precej pridobilo, in bodo imeli poleg posestnikov tudi odvaževalci priličnejše ugodnosti.

1470 4-2

Anton Deghenghi.

Sprejemem takoj

trgovskega pomočnika
in učenca

v svojo trgovino z mešanim blagom pod ugodnimi pogoji.

1469 3-2

Franc Xav. Goli
v Idriji.

V najem se daje takoj

s 1. januarjem 1904

špecerijska prodajalna

na jako lepem in za trgovino izredno pripravnem kraju na vogalu sv. Jakoba trga in državne glavne ceste št. 3 in 2 v Ljubljani.

Natančneje se poizve v hiši II, nadstropje na desno.

1439 5-4

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 53

F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Prodajalna

s špecerijskim blagom in branjarijo se takoj odda.

1464 3-2

Izve se v Gradišču šte. 10.

Amerikanski gramofon

dobro ohranjeni, s 25 ploščami se prodajo po niski ceni po dogovoru. Oglasiti se je pisмено ali osebno pri g. Josipu Košček v Zuzemberku 161.

1445 3-3

Brinjevo olje

1479

kupi

3-1

Janko Cv. Sirc v Kranju.

ANTON PRESKER

1357 68

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po niskih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Optični zavod

pri 1352 5

Fr. P. Zajec

urar v Ljubljani, Stari trg 28

Priporoča slav. duhovščini da ima popolnoma urejeno

trgovino z optičnimi predmeti

kakor očal, ščipalcev, daljnogledov, barometrov, toplomerjev in sploh vseh optičnih predmetov. — Popravila očal, novih stekel itd. se popravljajo v moji lastni delavnici. — Po pošti naročila in popravila pošiljam s prvo pošto.

Ceniki s podobami franco.

Kje naj se kupuje očala?

Priznано dobro blago in nizke cene.

Svoji k svojim!

Najboljša in najsigurnejša

prilika za štedenje!

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h. HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, pesestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.